

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ята секція

**СПРАВА «ОЛЕНА ІВАНОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF YELENA IVANOVA V. UKRAINE)**

(Заява № 4640/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 лютого 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

28 червня 2010 року

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Олена Іванова проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), Голова,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Мириана Лазарова Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), суддя ad hoc,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), Секретар секції,
після наради за зачиненими дверима 26 січня 2010 року,
вносить таке рішення, ухвалене у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу порушено за заявою (№ 4640/04), поданою проти України до Суду 13 січня 2004 року громадянкою України Оленою Миколаївною Івановою (далі — заявниця) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Юрієм Зайцевим.

3. 10 листопада 2008 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Також було вирішено розглядати заяву по суті одночасно з питаннями щодо її прийнятності (пункт 3 статті 29).

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилась у 1957 році та проживає у м. Горлівка, Україна.

1. Попередня інформація щодо справи

5. У період з 30 січня 1991 року до 12 червня 1998 року заявниця була одружена з паном С. Д. Протягом цього періоду вони мешкали у власному будинку, який належав пану С. Д. (далі — будинок).

6. 23 травня 1998 пан С. Д. під розписку позичив гроші у третьої особи — пана К. А. із зобов'язанням повернення боргу 30 травня 1998 року. Згодом пан С. Д. під розписку позичив гроші у іншої третьої особи — пані С. Н., із зобов'язанням повернення боргу 30 червня 1998 року.

7. 18 червня 1998 року пан С. Д. подарував свій будинок заявниці, що було засвідчено нотаріально договором дарування.

8. Згодом пан К. А. та пані С. Н. звернулися до Центральноміського районного суду м. Горлівки (далі — районний суд). Двома окремими рішеннями від 7 жовтня 1998 року суд зобов'язав пана С. Д. сплатити борги. За цими рішеннями були відкриті виконавчі провадження.

2. Провадження щодо визнання договору дарування недійсним

9. 4 січня 1999 року пан С. Д. звернувся до районного суду з позовом про визнання недійсним договору дарування будинку від 18 червня 1998 року.

10. 7 лютого 2000 року районний суд за клопотанням пана С. Д. наклав арешт на будинок.

11. 1 березня 2000 року районний суд оголосив договір дарування від 18 червня 1998 року недійсним. 29 травня 2000 року Донецький обласний суд (після червня 2001 року — апеляційний суд Донецької області) залишив рішення без змін.

12. 2 квітня 2001 року районний суд скасував арешт на будинок, який за клопотанням пана С. Д. був накладений 7 лютого 2000 року, а рішення від 1 березня 2000 року набрало законної сили. Заявник оскаржив це рішення.

13. 9 липня 2001 року апеляційний суд Донецької області скасував ухвалу від 2 квітня 2001 року та направив справу на новий розгляд.

14. 5 листопада 2001 року районний суд скасував арешт, накладений 7 лютого 2000 року.

15. 24 березня 2003 року Верховний Суд України в порядку нової процедури касаційного оскарження відхилив скаргу заявника на рішення від 1 березня та 29 травня 2000 року.

3. Провадження щодо права власності на будинок

16. 3 серпня 2000 року заявниця звернулася до районного суду з позовом до пана С. Д., пана К. А. та пані С. Н., вимагаючи визнати право власності на частину будинку.

17. Між іншим, в ході виконавчого провадження за рішенням від 7 жовтня 1998 року Спеціалізованим державним підприємством «Укрспец'юст» двічі проводилися торги задля продажу будинку, але бажаючих придбати будинок не було. 28 травня 2001 року в ході невдалих торгів державною виконавчою службою було вирішено передати право власності на цей будинок пану К. А. та пані С. Н. у рахунок погашення боргів за рішенням суду. 12 червня 2001 року передачу будинку було засвідчено нотаріально.

18. 30 липня 2001 року районний суд зупинив провадження у справі до отримання результату судового розгляду скарги, поданої заявницею на дії державної виконавчої служби (див. п. 28 нижче). Наступне судове засідання відбулося 14 жовтня 2002 року.

19. 24 лютого 2004 року суд відмовив у задоволенні позову заявниці. 14 жовтня 2004 року апеляційний суд Донецької області скасував це рішення та направив справу до районного суду на новий розгляд.

20. 16 вересня 2004 року у справу на боці заявниці вступив прокурор.

21. 25 жовтня 2004 року заявниця подала додатковий позов, оскаржуючи рішення від 28 травня 2001 року та угоду від 12 червня 2001 року.

22. У квітні 2005 року заявницею було подано додатковий позов щодо права власності на будинок К. А. та С. Н.

23. 12 травня 2005 року районний суд наклав арешт на половину будинку.

24. 17 серпня 2005 року районний суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявниці. 17 березня 2006 року апеляційний суд Донецької області скасував це рішення та направив справу на новий розгляд до районного суду.

25. Пізніше, в ході провадження у районному суді, Укрспец'юст та державна виконавча служба були залучені до справи в якості третьої сторони.

26. У квітні 2007 року заявницею було подано додаткову позовну заяву про визнання недійсним свідоцтва про право власності на будинок між третіми особами.

27. Провадження у районному суді і досі триває.

4. Інші провадження

28. У невизначену дату заявниця звернулася до районного суду із скаргою на дії державної виконавчої служби. Заявниця скаржилася на дії, пов'язані із продажем будинку. Також вона просила районний суд анулювати рішення від 28 травня 2001 року та угоду від 12 червня 2001 року. 22 лютого 2002 року суд припинив провадження, оскільки заявниця не була стороною виконавчого провадження. 16 травня 2002 року апеляційний суд відхилив скаргу заявниці.

29. У невизначену дату заявниця звернулася до районного суду із скаргою на дії Донецького обласного управління юстиції та нотаріальної контори, яка засвідчила перехід права власності пана С. Д. до пана К. А. та пані С. Н., вона вимагала анулювати рішення про передачу права власності від 28 травня 2001 року та угоду від 12 червня 2001 року. 16 серпня 2002 року суд виніс ухвалу щодо недоліків скарги заявниці та надав їй можливість їх усунути. Заявниця не надала потрібної інформації.

30. Заявниця також намагалася порушити кримінальну справу проти державних виконавців і проти пана К. А. та пані С. Н., але безуспішно.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

31. Заявниця скаржилася на надмірну тривалість провадження, яке було розпочато у серпні 2000 року. Суд розглядатиме скаргу заявниці за пунктом 1 статті 6 Конвенції, у якій зазначено наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку... судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру».

32. Уряд висунув заперечення.

33. Період, який має розглядатись, почався 3 серпня 2000 року та досі триває. Відповідно провадження тривало дев'ять років і шість місяців у судах двох інстанцій.

A. Щодо прийнятності

34. Суд зазначає, що скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також Суд зазначає, що вона не є непринятною за будь-яких інших підстав. Отже, вона визнається прийнятною.

B. Щодо суті

35. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження визначається з урахуванням обставин справи і з урахуванням наступних критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних державних органів, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед іншого, рішення у справі «*Frydlander проти Франції*» (*Frydlander v. France*) [ВП] № 30979/96, п. 43, ЄСПЛ 2000-VII).

36. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. згадане вище рішення у справі «*Frydlander*» (*Frydlander*)).

37. Розглянувши всі матеріали, які були надані, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на практику Суду з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

38. Заявниця скаржилася на те, що результат провадження був несправедливим, не посилаючись на жодну статтю чи протоколи до Конвенції. Також заявниця скаржилася за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на те, що вона була позбавлена своєї власності. Крім того, вона скаржилася за статтею 5 Протоколу № 7 до Конвенції, посилаючись на факти справи.

39. Розглянувши всі матеріали справи, які були надані, та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги Суд вважає, що немає жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією.

40. Отже, оскільки ця частина заяви є явно необґрунтованою, вона має бути відхилена відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

41. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

42. Заявниця просила Суд присудити їй відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Вона залишила це питання на розсуд Суду.

43. Уряд висловив заперечення щодо вимог заявниці.

44. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та матеріальною шкодою, яка вимагається; і тому він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, здійснюючи оцінку на засадах справедливості, присуджує заявниці 3200 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

45. Заявниця не висунула жодних вимог щодо відшкодування судових витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

46. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу стосовно надмірної тривалості провадження, яке почалось у серпні 2000 року прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держававідповідач повинна виплатити заявниці 3200 (три тисячі двісті) євро відшкодування моральної шкоди. Ця сума має бути конвертована у національну валюту державивідповідача за курсом на день здійснення платежу плюс будь-який податок, який може бути стягнуто із зазначеної суми;

(b) зі спливом вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 18 лютого 2010 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(Claudia Westerdiek)

Секретар секції

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(Peer Lorenzen)

Голова секції